

Številka: 039-0002/2023-6

Datum: 15. 5. 2023

DRUŠTVO PRIJATELJEV SOBOTE

Murska Sobota

Zvezna ulica 10

p.p.249

ZADEVA: Odgovori na podane pobude, predloge in vprašanja s strani Društva prijateljev Sobote v zvezi z aktualno prostorsko – urbanistično problematiko v mestu Murska Sobota

Spoštovani,

na vaš dopis, prejet dne 19. 4. 2023, vam po proučitvi podanih predlogov, posredujemo naše odgovore in stališča.

1. PREDLOG

Predvidena gradnja stanovanjskih blokov v središču med Avtobusno postajo ter Slomškovo in Zvezno ulico na osnovi sprejete obvezne razlage MOMS o usklajenosti z veljavnim LN, s vsemi vplivi in posledicami na dograditev središča mesta.

Kompleks je sicer že v fazi gradnje. Problem pa vidimo v postopku, saj je za tako strateško pomemben prostor v najožjem središču, ki že več kot dvajset let pripravljen (s strani občine odkupljeni in porušeni stari objekti) čaka, da s končno podobo in funkcijo (po OPN in prejšnjem LN – za centralne dejavnosti) nadgradi, zaokroži in poudari najožje središče (»city«) moderne – povojne Sobote (na stari Soboti – po arh. Novaku), strokovno gotovo neustrezno in tudi pravno problematično, vsebinsko spreminjati prostorski akt s preglasovanjem v mestnem svetu, s tolmačenjem, da ne gre za odstopanje take – sedaj pretežno stanovanjske gradnje – od obstoječega veljavnega LN in, da zaradi tega naj ne bi bilo potrebno izvesti predpisanega postopka spremembe LN. Menimo, da bi tako spremenjena (drugačna) namembnost in zasnova, morala iti skozi reden (predpisan) postopek spremembe izvedbenega akta, ki bi vključeval javno razgrnitev in razpravo. Predlagamo, da se tako »poenostavljena« praksa »bližnjic« za strateško tako pomembne spremembe v mestu, brez možnosti (pravice) vključitve javnosti v postopek, naj ne bi več dogajala.

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Za območje na parcelah ob Slomškovi ulici poleg Avtobusne postaje je v veljavi prostorski akt - Odlok o lokacijskem načrtu za ožje mestno središče mesta Murska Sobota objavljen v Uradnem listu št. 15/2012. Omenjeni odlok je že v preteklih letih, to je v letih 2001, 2006, 2010 in 2011, na tem območju stalno predvideval gradnjo večjega objekta. Najprej samo poslovno-trgovskega, kasneje pa poslovno stanovanjskega. Objekt je bil takrat zasnovan tudi v različnih horizontalnih in vertikalnih gabaritih in z različno razporejenimi funkcijami. Ob zadnji spremembi akta, ki je bil izveden po predpisanem postopku prostorske zakonodaje, se je v členu odloka, ki govori in dovoljuje odstopanja, dejansko že takrat dovolil večji obseg dovoljenih odstopanj. Z obvezno razlago se je to le dodatno razložilo po proceduri kot jo predpisuje 87. člen Poslovnika Mestnega sveta Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 49/10-uradno prečiščeno besedilo in 110/11 – obvezna razlaga).

2. PREDLOG

Predvidena gradnja Mercator centra na območju kompleksa Potrošnik na osnovi osnutka spremembe OPPN oz. ZN, ki sloni na osiromašeni in neprilagojeni idejni zasnovi;

Na osnutek sprememb bomo v času javne razgrnitve in razprave, podali svoje pripombe, saj tako ceneno zasnovan in historični morfologiji tega dela središča mesta, popolnoma neprilagojeno umeščen objekt (rušenje vedute na cerkev, gradbene linije, etažnost, arhitektura) ne prispeva h kvalitetnemu mestotvornemu dooblikovanju tega prostora v središču mesta, temveč ga nasprotno – trajno devalvira in oblikovno siromaši. Nesprejemljiva je tudi ureditev parkirišča samo v nivoju terena po celotni dragoceni površini v središču mesta. Ustrezna zasnova bi lahko vključevala še druge namembnosti (več – etažna, delno javna, parkirna hiša za zahodni del središča mesta in žel. postajo, manjši park in morda še stanovanja), vse ob obveznem upoštevanju, oz. spoštovanju obojestranskega ob – uličnega strnjene niza zazidave ob Slomškovi – (več)stoletne vedute proti cerkvi (severni niz je sedaj porušen in popolnoma ignoriran v novi zasnovi) in tudi ureditve ob Arh. Novaka ulici itd. Pogled vzdolž Slomškove ulice od zahoda na stolno cerkev bo pokvarila velika vrzel namesto dosedanjega ob-uličnega niza zazidave ob severni strani ulice (kot ob južni), v tej vrzeli pa bo viden vogal »hrbtne« fasade pritličnega objekta TC, ki ni postavljen v gradbeni liniji ob Slomškovi. Obojestransko strnjeno gradbeno linijo ob Slomškovi ulici so do sedaj spoštovali vsi objekti, ki so bili skozi dolgo zgodovino grajeni na tem območju, tudi najnovejša objekta Finančne uprave na koncu – ob križišču (krožišču) z Gregorčičevo. OPPN bi investitorja moral zavezovati, da investicijo bolj prilagodi specifičnim determinantam prostora v katerem bo gradil. Prav to je tudi smisel izdelave izvedbenega občinskega prostorskega akta. Popolna »fleksibilnost« pogojev v tem občutljivem središčnem prostoru mesta ni sprejemljiva.

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Pripombe društva so bile prejete v času javne razgrnitve prostorskega akta, ki so poleg drugih prejetih pripomb in teh pripomb bile posredovane podjetju Mercator d.d. S Strani naročnika

prostorskega akta pričakujemo opredelitev. Zato bo ta odgovor oz. pojasnilo podano lahko naknadno.

3. PREDLOG

Pospešitev priprav na začetek izgradnje vzhodne obvoznice;

Pričakujemo maksimalno angažiranost naših izvoljenih funkcionarjev na lokalni in državni ravni, da se prepotrebna investicija, potem, ko je končno zanjo vse pripravljeno, vkluči na vrh seznama prioritet (finančnih in rokovnih) v načrtih Direkcije za infrastrukturo, pridobi gradbeno dovoljenje in čimprej začne z gradnjo (vzporedno z zadrževalnikom na Sebeborskem potoku).

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Ministrstvo za infrastrukturo RS je uvrstilo projekt izgradnje Vzhodne obvozne ceste Murska Sobota med državne prioritete.

Direkcija RS za infrastrukturo ima pripravljeno projektno dokumentacijo, izvedene parcelacije in odkupe skoraj vseh potrebnih zemljišč na trasi vzhodne obvozne ceste mesta Murska Sobota. V pripravi je prav tako izdelava projektne dokumentacije – DGD, PZI za Sebeborski zadrževalnik, ki bo sicer na območju Občine Moravske Toplice in bo služil kot protipoplavni ukrep. Mestna občina je konec leta 2020 prav tako izvedla razpis za izbiro izdelovalca projektne dokumentacije za dostopne ceste v obrtni coni Plese, le te bodo občinske in se bodo navezale na vzhodno obvoznico. Projektna dokumentacija za dostopne ceste je zaključena. Na podlagi parcelacijskega načrta so v proračunu v naslednjem letu načrtovana sredstva za odkup zasebnih parcel za namen ureditve občinskih dostopnih cest.

Mestna občina Murska Sobota je skladno z Zakonom o cestah dolžna sofinancirati izvedbo, za tiste dele cest, ki bodo še naprej v občinski lasti in bodo kategorizirane kot občinske ceste. Ob napovedani dinamiki izvajanja del s predvidenim začetkom del v letu 2024 pa bo potrebno zagotoviti delež občinskih sofinancerskih sredstev za obvoznico in za protipoplavni ukrep v prihodnjih letih. Predviden je okvirni znesek v višini 1.400.000 €, ki se sorazmerno porazdeli v letih 2024, 2025 in 2026 odvisno od finančnih zmožnosti investitorja DRSI in Mestne občine Murska Sobota.

Mestna občina Murska Sobota aktivno in uspešno sodeluje z Direkcijo RS za infrastrukturo za več različnih projektov s področja državnih cest. Torej tudi pri načrtovanju in izvedbi vzhodne obvozne ceste mesta Murska Sobota.

4. PREDLOG

Problematičnost spremenjene trase zahodne obvoznice,

potem, ko je južna obvoznica, vključno s krožiščem na Tišinski, že zgrajena na osnovi prvotno izbrane variante U sistema obvoznic, ko je bila zahodna obvoznica umeščena zahodno od naselja Pušča do križišča regionalne ceste iz Gederovcev s cesto iz Polane. Na to neskladje smo opozarjali tudi v naših stališčih že ob pripravi Celostne prometne strategije, kjer so bili sicer naši številni predlogi vključeni;

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Zahodna obvozna cesta je res potrebna. Med dvema državnima cestama med Gederovsko in Tišinsko namreč ni ustrezne povezave. Promet se odvija po občinski cesti, po Ulici Mikloša Kuzmiča, kjer povzroča velike težave tamkajšnjim prebivalcem. Obvoz poteka tudi po tehnično neprimerni cesti ob gozdu Črnske meje. Že v preteklosti se je preko predhodno izdelanih študijah obvoznega sistema mesta Murska Sobota ta potreba izkazala.

Umestitev trase zahodne obvoznice pa se je izvedla s pripravo Občinskega prostorskega načrta – OPN, Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Murska Sobota (SD OPN 1); (Uradni list RS, št. 54/2016; 67/2016). Ta se je pričel izvajati leta 2007 in je bil sprejet v letu 2014, na podlagi strokovne podlage, ki jo je izdelal Urbis d.o.o. in Lineal d.o.o.. Trasa zahodne obvozne ceste je po veljavnem prostorskem aktu OPN stavbno zemljišče in je natančneje definirana v 112. členu. V OPN je vključena na nivoju Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN). V grafičnem delu odloka je trasa obvoznice vključena v delu kjer so vrisane enote urejanja prostora, ter v posebnem delu kjer je trasa določena na nivoju OPPN. Umeščanje v prostor povsem nove trase na drugi lokaciji, pa bi zahteval izvedbo rednega postopka sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta.

Trasa, ki je sedaj že definirana v OPN, poteka večinoma po parcelah v državni lasti. Nekaj manjših odsekov poteka po parcelah v lasti Mestne občine Murska Sobota. Dolžina trase obvoznice je cca. 1700 m. Direkcija RS za infrastrukturo je že pristopila k izdelavi projektno tehnične dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Pri tem je potrebno izdelati dodatne strokovne podlage v okviru OPN s področja voda (hidrološko hidravlična študija), zaradi daljšega usklajevanja s pristojnim resorjem ter zagotovitvijo dodatnih finančnih sredstev v proračunu, se pričakuje, da se bo časovnica občutno zamaknila. V tem hipu pa ni možno navesti kdaj in kako se bo projekt nadaljeval.

5. PREDLOG

Urejanje in nadgradnja športno rekreacijskih vsebin ter ukinjanje obstoječih črpališč in njihovih zaščitnih pasov v Fazaneriji zaradi navzkrižja interesov v prostoru;

Ob začetku priprave OPPN za ŠRC Fazanerija, smo se odzvali na javno naznanilo o sodelovanju pri oblikovanju izhodišč za pripravo OPPN in posredovali (6.12.21) naše predloge in pripombe: večnamenska dvorana se naj umesti namesto v kompleksu kopališča na zemljišču bivše vrtnarije, kjer bi lahko vzporedno nadaljevali prekinjeni postopek OPPN (takrat za vodarno, sedaj za dvorano), potrebno je zagotoviti večje kapacitete za parkirišča, povečati je potrebno severni vhod na stadion, urediti sedanja pomožna nogometna igrišča za teniški igrišči, ...). Naše pripombe in predloge smo z dodatnimi utemeljitvami posredovali na naslov MOMS tudi 9.3 2023, ob priliki razgrnjenega osnutka OPPN za to območje. Že ob postopku priprave OPPN za vodarno na zemljišču bivše vrtnarije, ki je bil iz istih razlogov prekinjen, smo opozarjali, da črpališča Fazanerija niso primerna, niti dolgoročno perspektivna (Študije vodo oskrbe v Pomurju po naročilu MOP, 2006 - 2009) na obrobju mesta (nasprotje interesov v prostoru, slabša kvaliteta in izdatnost vira) ter, da je potrebno nadgraditi kapacitete v bližini Mure, kjer

so (po OPN) pri največjih zajetjih pri Krogu predvideni tudi drugi tehnični objekti za pripravo in bogatitev pitne vode ter povečavo kapacitet. Mestni svet je takrat sprejel sklep, da se možnosti za dodatne vire, namesto teh pri Fazaneriji, ki so že bili v opuščanju, zagotovi v bližini Mure. Zanima nas kako je z realizacijo teh sklepov?

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Umeščanje novih ureditev na območjih kjer so obstoječa vodovarstvenega območja je zelo zahtevno. Občina ves čas sodeluje z ministrstvom pri pripravi nove državne Uredbe o vodovarstvenih območjih, tako smo na osnutek s strani mestne občine podali veliko pripomb v lanskem decembru, občina pri tem vztraja, da se v uredbi dovoli razvoj dejavnosti na obstoječem območju ŠRC. Občina izvaja tudi aktivnosti v zvezi z iskanjem novih vodnih virov in ukinitvijo vodnega vira Fazanerija, vendar se takšni viri lahko na novo uvedejo na podlagi številnih analiz in študij in ne nazadnje morajo biti opredeljeni v uredbah ali odlokih in prostorskih aktih, lahko tudi sosednjih občin. Očina je že naročila študijo pri Geološkem zavodu da pregleda in poda oceno vseh dosedanjih izdelanih strokovnih podlag in da nam podajo usmeritve za nadaljnje iskanje novih vodnih virov.

Za zdaj pa se obstoječi vodni vir Fazanerija vseeno mora varovati v skladu z veljavnim Odlokom o varovanju vodnih virov Črnske meje, Krog in Fazanerija (Uradni list RS, št. 34/00).

6. PREDLOG

Obnove, sanacije in nove namembnosti objektov v javni lasti

na območju mesta (Partizan, Ekonomska šola, občinska zgradba, Hartnerjeva vila itd). Ali obstajajo kakšni načrti za (so)financiranje, morebitne nove namembnosti in roki za izvedbo?

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Na mestni občini imamo že izdelane strokovne podlage, tudi projektno tehnično dokumentacijo za obnovo TVD Partizana, tudi za obnovo občinske zgradbe ter idejne projekte za popolno prenovo Hartnerjeve vile. Pri tem so finančne ocene izvedbe za prenovo teh objektov tako obsežne, da jih iz lastnih proračunskih sredstev ni možno zagotoviti. Pripravlja se nova finančna perspektiva iz naslova Celostne teritorialne naložbe - CTN in v kolikor bo možno, se bomo na te sofinancerske razpise tudi prijavili. Bivša Ekonomska šola na vzhodni strani Slovenske ulice se bo rekonstruirala na podlagi pridobljenega gradbenega dovoljenja, za namen izvedbe neprofitnih stanovanj Javnega stanovanjskega sklada.

7. PREDLOG

Potencialne (neizkoriščene) površine in objekti za proizvodne in obrtne dejavnosti (v industrijskih conah) in stanovanjsko gradnjo (v nedokončanem blokovskem blokovskem kompleksu, Lendavska jug) itd.;

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Za vse omenjene cone so prostorski akti bili izdelani že pred časom, nekateri tudi pred letom 1990. Večina zemljišč je v privatni lastnini in večinoma na njih tudi še danes stojijo zasebni

stanovanjski objekti. Tako bi bilo potrebno najprej odkupiti parcele in objekte, jih zrušiti in pristopiti h gradnji. Menimo, da se posegi niso uspeli izvesti ravno zaradi visokih finančnih vložkov.

8. PREDLOG

Deficitarnost ponudbe parcel za individualno (družinsko) gradnjo (mladi kadri);

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Na mestni občini smo s sprejetjem Občinskega prostorskega načrta zagotovili nekaj novih dokaj obširnih stavbnih zemljišč ravno za stanovanjsko gradnjo kakor tudi za širitev gospodarskih con. Z večine teh območij so bili tudi že izpeljani postopki novih izvedbenih prostorskih aktov (OPPN Krog, OPPN Pušča, OPPN Rakičan, OPPN ob Sončni ulici v MS, OPPN v območju med Kajuhovo in Tomšičevo, OPPN vzhodno od Kološeve ulice...itd.), v izvedbi je OPPN za SOIC IV). Pri vseh so izdelani tudi Odloki s programom opremljanja stavbnih zemljišč s komunalno opremo. Finančno pa ni možno zagotoviti dovolj visokih sredstev za odkupe parcel, projektno dokumentacijo za gradbeno dovoljenje in izvedbo vse potrebne komunalne opreme. Ocenjuje se npr., da je za eno od navedenih območij potrebno zagotoviti čez 1.000.000,00 €. Zato se taka območja lahko le postopoma vzpostavljajo.

9. PREDLOG

Reševanje prometne problematike v mestu (naša stališča, upoštevana v CPS);

Pri tem z odobravanjem in potrpežljivo spremljamo popolno rekonstrukcijo najpomembnejših ulic v središču mesta (vključno z obnovo podzemnih vodov) in prometno ureditev z novimi krožišči, ločitvijo vozišč od kolesarskih in peš koridorjev, vzporedno urejenih parkirnih mest in režimov parkiranja ter zasaditvijo dreves. Zanima nas ali se načrtuje nadaljevanje ureditev in preplastitev ulic tudi izven središča mesta, potem, ko so se pred leti uredile npr. Tomšičeva in Kroška ulica? Medtem, ko se bodo primerno uredile kolesarske poti oz. pasovi v središču mesta pa še vedno pogrešamo take navezave na središče in mesto nasploh z obrobja in bližine mesta – kot smo opredelili v CPS. Tako manjka steza med BTC proti OBI – ju in naprej do Čarde, nadaljevanje povezave ob Markišavski, povezava ob Noršinski, povezava med Bakovci in Dokležovjem, kolesarski mostovi čez razbremenilni kanal proti Maximusu, proti Pušči ob Tišinski, proti Dokležovju itd.

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Odgovor je podrobneje opisan pod točko št. 17.

10. PREDLOG

Urejanje pokopališča, parkov in javnih zelenic;

Na pokopališču bi bilo umestno obnoviti nekatere zapuščene grobove in grobnice nekdanjih pomembnih Sobočanov. Pri urejanju vseh javnih zelenic in parkov ter še posebej na novo

zasajenih dreves ob na novo urejenih mestnih ulicah, je potrebno zagotoviti stalno in predvsem strokovno arboristično nego in vzdrževanje.

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

V sklopu izvajanja gospodarske javne službe, javno podjetje Komunala že več let sodeluje z certificirano arboristko svetovalko tako, da je to že utečena praksa. Večkrat letno se opravljajo skupni ogledi mestnega drevja na javnih površinah ter za vsako drevo pripravi strokovno poročilo, v katerem se določijo ukrepi. Ukrepe in strokovna poročila za drevesa na zaščitenem področju (mestni park) se potem posreduje še Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki potrdi ukrepe, ki se potem izvedejo. Pri zahtevnejših delih, ohranjanju dreves oz. tako imenovanih veteranih, se ukrepi izvajajo skupaj z arboristko. V javnem podjetju Komunala redno spremljajo stroko na tem področju in znanje prenašajo v vsakodnevno delo.

Mestna občina že skrbi za obnovo in vzdrževanje spomenikov in grobnic borcev NOB. Po vsebinski strani za to področje skrbi Pokrajinski muzej. Fotograf Kološ je tako z muzejem in občino sklenil dogovor, da podari svoja dela muzeju in da se v zameno za to skrbi za njegov grob. V predlogu sicer niste navedli, za katere pomembne Sobočane bi se še lahko poiskala podobna ali primerljiva rešitev. Vsekakor bi bilo na mestu, da se skupaj s strokovnimi sodelavci muzeja preveri, katere grobnice in grobove prednikov, ki so bistveno prispevali k kulturi, razvoju mestne občine ali so bili nasploh pomembni za našo občino, bi bilo potrebno prevzeti v domicil vzdrževanja in urejanja s strani mestne občine. Navedeno je sicer občutljivo vprašanje, saj je tudi pričakovati, da se svojci pokojnih, ki sicer običajno skrbijo za svoje sorodnike, s takšno rešitvijo morebiti tudi ne bi strinjali.

11. PREDLOG

Javnost postopkov umeščanja večjih posegov v prostor

Zaradi zagotovitve ustreznega upoštevanja javnega – skupnega interesa meščanov, predlagamo, da se za prostorsko – urbanistične ureditve (predvsem v središču), dosledno vodijo postopki, ki vključujejo javne razgrnitve in razprave, ne pa, da se zaradi pogosto le enostranskih interesov, išče »bližnjice« in postopke preskakuje, brez možnosti vključevanja in upoštevanja javnosti. V zadnjem času se je to zgodilo na območju Mensane (družbena lastnina) in pričeto gradnjo stanovanj ob avtobusni postaji na območju predvidenem za centralne dejavnosti in javni prostor. V obeh primerih bi bilo potrebno bolje izkoristiti dragoceni prostor v središču za več javnih funkcij (npr: za ta del središča zelo potrebno parkirno hišo pri Mensani ipd).

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Na mestni občini dosledno sledimo in upoštevamo vsa določila prostorske zakonodaje. Le ta se z leti spreminja in še dodatno določa kako in v kateri fazi se mora javnost obvestiti in vključiti v postopke. Vsa obvestila podajamo in objavljamo na spletni strani občine, posebej obveščamo javnost tudi preko javnih medijev, čeprav tega zakon posebej ne zahteva. Investitor je npr. pri objektu Mensana imel pravno podlago za pridobitev gradbenega

dovoljenja v takrat veljavnem prostorskem aktu in se za potrebe tega objekta ni izvajal noben nov postopek. Upravna enota pri tem gleda veljaven akt in v kolikor so načrtovane ureditve skladne, lahko izdajo gradbeno dovoljenje. Delni opis postopkov je tudi v odgovoru št. 1.

12. PREDLOG

Problematika lastništva zemljišč za optimalno urejanje prostora v javnem interesu;

Predlagamo, da občina pripravi (odkupi in opremi) vsaj strateško najpomembnejše površine v središču in drugje v mestu ter jih morebiti odda v gradnjo pod bolj zavezujočimi pogoji (roki, namembnost, oblikovanje), ki jih v skupnem interesu, sama določi na osnovi sprejetih urbanističnih izhodišč. Namesto takega pristopa (so) se nam dogajajo slabe prakse, kjer javni interes in potrebe niso dovolj upoštevane (stanovanjska blokovna zazidava pri PIŠK-u, velike površine za TC Mercator, individualna gradnja ob Benkovi, predolgo odlašanje z gradnjo na nekaterih odkupljenih parcelah v SOIC itd).

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Kupovanje zemljišč in njihova preprodaja ne spada med naloge in dejavnosti občine za katere je občina ustanovljena, prav tako v tem smislu ni dovoljeno kupovanje zemljišč na zalogo. Ob 7 območjih, kjer je že sprejet podroben občinski prostorski načrt (OPPN), je možna stanovanjska gradnja na različnih območjih, prav tako po različnih conah se s sprejetjem OPPN-jev poskušamo približati potrebam in željam investorjev, ne obstajajo pa pravni vzvodi, da bi lahko lastnike zemljišč prisili h gradnji, ko na zemljiščih več ni vknjižena odkupna pravica. Za bodoče planiranje odkupov zemljišč in njihovo komunalno opremljanje je žal vedno premalo sredstev, ki bi bila na voljo v okviru proračuna, poskušamo pa pomagati vsem investorjem v okviru naših pravnih in dejanskih zmožnosti pri uresničevanju njihovih investicijskih namer in naj le pripomnimo, da imajo v SOIC investitorji (Lesnina, Panvita) že pridobljena gradbena dovoljenja, vendar začetka gradnje trenutno še ne vemo.

13. PREDLOG

Ponovni razmislek o večji energetske samooskrbi, z večjo uporabo OVE (geotermija, sonce) v MOMS (LEK), glede na aktualne geostrateške spremembe in prilagoditve;

Predlagamo skupno organizacijo javne tribune na to temo, na kateri bi, glede na nove cilje in izhodišča, zbirali ideje za dopolnitev Lokalnega energetskega koncepta (LEK).

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Preko svetovalne pisarne ENSVET in energetskega svetovalca občanom nudimo strokovno pomoč pri pridobivanju subvencij države – to je preko Eko sklada.

Strinjamo se z organizacijo javne tribune na to temo. Vsak dober predlog je seveda dobrodošel. Dogajanje ob ukrajinski vojni nas je vse postavilo v neko novo situacijo, ko sta se najpomembnejša energenta kot sta zemeljski plin in električna energija nenormalno podražila in je bila potrebna intervencija države. Pred sklicem javne tribune predlagamo

koordinacijski sestanek, da se javna tribuna dobro pripravi in da dogovorimo koga vse bomo povabili. Želja je, da ob zainteresirani javnosti imamo tudi čim več strokovnjakov, ki lahko pomembno prispevajo k uspešnosti javne tribune.

14. PREDLOG

Problematika prekomerne obremenitve v mestu z emisijami trdih delcev (PM 10) in drugimi škodljivimi plini iz prometa in kurišč na trda goriva;

Ob natančnejši analizi lokacij problematičnih kurišč in ukrepov (stimulacij) za zamenjavo načina ogrevanja, je potrebno intenzivirati razbremenjevanje tranzitnih prometnic (Cankarjeva, Industrijska, Lendavska) s hitrejšo dinamiko nadaljevanja izgradnje obvoznic (predvsem vzhodne).

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Pristojnost za merjenje emisij v zraku nosi Agencija RS za okolje (ARSO) in le-ta tudi sproti objavlja podatke o številu preseganj dnevne mejne vrednosti PM10. Nivo prašnih delcev se poviša predvsem v kurilni sezoni, torej v zimskih mesecih.

Na območju Mestne občine Murska Sobota imamo vzpostavljena tri merilna mesta za merjenje prašnih delcev PM10. Dve od teh sta v državni pristojnosti (Cankarjeva ulica in Rakičan), ena merilna naprava (EXPANO) pa je bila vzpostavljena v naši režiji (vrednosti je možno spremljati v aktualnem času na občinski spletni strani: <https://murska-sobota.si/za-obcane/okolje/kakovost-zraka-na-obmocju-mestne-obcine-murska-sobota> . V teku so dogovori še za četrto merilno napravo v centru mesta.

Opažamo, da so omenjena visoka preseganja zaznana samo na eni lokaciji, to je ob Cankarjevi ulici v centru mesta. Na ostalih dveh lokacijah so podatki v povprečju nekeje v sredini po primerjavi z ostalimi občinami, oz. ostalimi merilnimi postajami. Na primer merilna postaja v naselju Rakičan je zaznala le 10 preseganj v letu 2022 in je oddaljena od Cankarjeve ulice cca. 2,5 km. Po naši presoji menimo, da vir onesnaženja ne izhaja v tolikšni meri iz prometa, pač pa iz okoliških ogrevalnih naprav. S strani občanov smo informirani, da se v tem bližnjem območju zaznava ob dnevih z nizkimi temperaturami povečan smrad po dimu. Iz tega lahko domnevamo, da je v neposredni bližini nekaj objektov, ki v kurilnih napravah kurijo neustrezna goriva. O tem smo že obvestili tudi ARSO.

Na območju naše občine je bil že od leta 2013 v veljavi Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Murska Sobota s predpisanimi ukrepi, ki jih je izvajala država in tudi naša občina. Vlada Republike Slovenije pa je na podlagi podatkov zadnjih treh let, ki so pokazali izboljšano stanje kakovosti zraka na območju naše občine, s 1. marcem 2022 sprejela Odlok o spremembah Odloka o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 203/2021) in s tem preklicala veljavo Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 49/17 in 160/20). Torej se je kakovost zraka v zadnjih letih dejansko vseeno izboljšala.

Na Mestni občini Murska Sobota se zavedamo problema onesnaženosti zraka, zaradi tega izvajamo številne aktivnosti in ukrepe. Predvsem pa izvajamo medijske kampanje za

ozaveščanje javnosti glede ukrepov v skrbi za boljši zrak ter opozarjamo na problematiko onesnaževanja s prašnimi delci PM10 z objavami oz. reportažami v lokalnih TV postajah, potem tudi v radijskih oddajah, v lokalnem občinskem časopisu in spletnih straneh. Posnetki že izvedenih oddaj so dostopni na spletni strani občine: <https://murska-sobota.si/novice/z-izvajanjem-stevilnih-ukrepov-skrbimo-za-boljsi-zrak>.

Preko svetovalne pisarne ENSVET in energetskega svetovalca občanom nudimo strokovno pomoč pri pridobivanju subvencij države – to je preko Eko sklada. Poleg tega izvaja tudi promocijo in ozaveščanje o pomenu zamenjave zastarelih kurilnih naprav, prehodu na okolju prijaznejše vire energije, energetskega saniranja individualnih stavb, glede uporabe in nakupov električnih vozil in podobno.

Ker vplivi na kakovost zraka izhajajo iz različnih področij, izvajamo izvedbo projektov kot so: izposoja mestnih koles, mestni avtobus Sobočanec, elektro polnilnice za e-avtomobile, izposoja e-avtomobilov, P&R sistem, gradnja in obnova kolesarskih stez, umirjanje prometa, nove cone rezervirane za pešce in kolesarje, prevozi Prostofer, obnova cestišč in pločnikov, zasaditve in podobno.

15. PREDLOG

*Strokovno pravilno vzdrževanje (**arboristika, obrezovanje**) zelenih površin, parkov, parkovnega gozda Fazanerija, novih uličnih drevoredov itd;*

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Vzdrževanje javnih zelenih površin izvaja za mestno občino, Komunala javno podjetje d.o.o.. Po njihovih zagotovilih se pri obrezovanju oziroma vzdrževanju teh površin držijo najnovejših evropskih standardov. Za določene posege si na občini pridobimo večkrat tudi posebno arboristično mnenje in soglasje ZVKDS za izvedbo. Se pa zgodi, da se dreves, ki mejijo na javne površine, nestrokovno lotijo lastniki. Letno bomo za vzdrževanje javnih zelenih površin namenimo cca 375.000 €.

16. PREDLOG

Problematika manj primerne in manj učinkovitega javnega mestnega prometa, problematika mirujočega prometa

Predlagamo za okolje in uporabnike, bolj prilagojen in prijaznejši nadaljnji razvoj javnega prometa: z zamenjavo zelo slabo zasedenih velikih, težkih in okoljsko problematičnih (hrup, tresenje, emisije škodljivih plinov, uničevanje vozišč ulic) avtobusov mestnega prometa, katerih vožnja po stanovanjskih ulicah gotovo ni primerna, z manjšimi in okoljsko manj obremenjujočimi električnimi avtobusi, ki bi lahko obratovali z nekoliko večjo frekvenco. Pri tem bi se lahko zgledovali npr. po Mestni občini Kranj, ki je za električne avtobuse (4) dobila subvencije Eko sklada, za potrebno infrastrukturo napajanja le – teh pa sofinanciranje Evropskega sklada za regionalni razvoj. Za boljše sinergično (integralno) delovanje javnega prometa (avtobus – železnica) pa bi bilo (dokler ni preseljena avtobusna postaja k železniški) uvedli stalno povezavo, z omenjenimi manjšimi električnimi avtobusi mestnega prometa, med

avtobusno in železniško postajo, katerih vozni red bi bil sinhroniziran z voznim redom odhodov in prihodom vlakov.

Za boljšo dostopnost tistih obiskovalcev mesta in predvsem središča, ki so se (kljub urejenim ostalim možnostim) primorani pripeljati z avtomobilom, je potrebno zagotoviti javna parkirna mesta (parkirne hiše, P&R) ob prometnicah na robu mestnega središča (Gregorčičeva, Kopališka, Cankarjeva, Slomškova itd). Tu je aktualen problem nadomeščanja parkirišč v središču zaradi gradnje stanovanj na sedanjem (začasnem) makadamskem parkirišču in priložnost za ureditev (javne) parkirne hiše ob izgradnji novega TC Mercator. Na obrobju mesta so obstoječa parkirišča, skupaj s trgovskih centri ob vpadnicah (Lendavska, Štefana Kovača, Bakovska, južna obvoznica) in Bolnici že sedaj dobro vključeni v mrežo mestnega prometa, a bi bilo njihovo uporabnost umestno še bolj razširiti s funkcijo P&R (parkiraj in se pelji) ter urediti dodatna parkirišča za te namene.

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Mestna občina zagotavlja iz svojega proračuna izvajanje mestnega prevoza potnikov, za potrebe katerih sta vzpostavljeni dve liniji mestnega prevoza potnikov (Sobočanec 1 in Sobočanec 2). V okviru te postavke se tudi sofinancira primestne linije vzpostavljene v okviru gospodarske javne službe javni linijski prevoz potnikov v notranjem cestnem prometu.

Med drugimi so te povezave Borejci-Kupšinci-Veščica-Murska Sobota-Rakičan, Moravske Toplice-Murska Sobota-Expano-Bakovci. Trenutno MOMS nameni za izvajanje javnega mestnega potniškega prometa 183.000,00 € na leto. Da bi pa izboljšali samo izvajanje mestnega prevoza potnikov, pa je posledica le tega zagotoviti večjo frekvenco intervalov voznih redov (trenutno je vzpostavljen eno urni interval voznih redov) in povezati primestna naselja z mestom z novimi povezavami. Vse to je pa povezano z izrazito večjimi finančnimi odlivi, katerih trenutno ni na razpolago. Prav tako smo mnenja, da je izrazita raba individualnih prevoznih sredstev sistemski problem kapitalistične družbe kot take (potreba po mobilnosti od vrat do vrat). Ne glede na vse navedeno pa MOMS namerava v kratkem izvesti mobilnostno študijo mestnega prevoza potnikov, z namenom ugotovitve kvalitetnejše uporabe le tega.

Na občini smo že v preteklih letih želeli nakupiti vsaj eno ali dve manjši vozili (mini avtobus) za 6 potnikov. Pri tem nakup avtobusa ni bil toliko problem, saj je bila subvencija EKO Sklada od neto cene cca. 80 % . Iz lastnih proračunskih sredstev pa bi morali zagotoviti še preostali del in stroške najema izvajalca storitve – ki bi moral biti prevoznik z licenco za javne prevoze in otrok do 12 leta, stroške zavarovanja, registracije, tehničnih pregledov na 6 mesecev in zagotovitev dovolj močne elektro polnilnice. Tako se zaradi visokih dodatnih stroškov za nakup nismo odločili.

17. PREDLOG

*Želimo si, da se **pospeši izgradnja kolesarskih in pešpoti** v skladu z izdelano Celostno prometno strategijo: MS – Noršinci, Bakovci – Dokležovje, krožišče pri Noni – OBI – Čarda, kolesarski mostovi čez kanal ipd. ter poti (koridorji) za pešce in kolesarje, ki so iz poselitvenih območij mesta iz vseh smeri radialno usmerjeni v središče mesta izven prometnic.*

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Na mestni občini že izvajamo projekte iz Celostnih teritorialnih naložb, na področju mobilnosti, kjer so upravičeni stroški predvsem nove ureditve kolesarskih poti in pločnikov za pešce. Tako so bili na novo urejene ulica Staneta Rozmana, Arh. Novaka, del Gregorčičeve ulice in Slomškova ulica v Murski Soboti.

V izdelavi so že tudi projektne tehnične dokumentacije za rekonstrukcijo Noršinske ceste, kjer se uredi meteorna odvodnja, izvedejo se površine za kolesarje (so namenjene tudi pešcem), uredijo se tudi premostitveni objekti. Ocenjena vrednost 2.700.000€. Izdelana je tudi projektne tehnična dokumentacija za kolesarsko povezavo Bakovci-Dokležovje, pri tem je izvedba ocenjena na cca. 1.000.000,00€. Izdelana je projektne tehnična dokumentacija za Celostno ureditev Gajeve in Kranjčeve ulice v naselju Černelavci vključujoč s površinami za kolesarje v ocenjeni vrednosti 1.850.000,00 €. Izdelane so tudi že nekatere idejne zasnove za umestitev kolesarskih in peš površin ob Tišinski ulici, ob cesti do OBI-ja in drugo.

Na Direkciji RS za infrastrukturo pripravljajo projektne tehnične dokumentacije za izvedbo kolesarskih in peš povezav od Merkurja do naselja Markišavci in tudi skozi naselje. Tako je tudi v izdelavi projektne dokumentacije za izvedbo krožišča pri gostilni Titan v Veščici.

Na občini se bomo za izvedbo predvidenih investicij potegovali za pridobitev sofinancerskih virov iz več različnih virov, kot so CTN, DRR, razpisi ministrstev, EKO sklad, NOO, Interreg, ipd.

18. PREDLOG

*Ureditve **sprehajalne poti in ozelenitve ob Ledavi**, večje ozelenitve na južnem koncu mesta in drugo (dodatno opisano tudi v osnutku našega Programa dela za 2023).*

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Na mestni občini že daljše časovno obdobje skrbimo, da se zasajajo nova drevesa, tudi novi drevoredi, ter vzpostavljajo nove urejene zelene površine. Posege lahko izvajamo na zemljiščih v lasti občine, zaradi tega npr. ob vodotokih Direkcija RS za vode takšne zarasti običajno ne dovoli, ravno zaradi slabše dostopnosti do vodnega telesa.

Sicer se pri vseh novih infrastrukturnih projektih obvezno zahteva tudi, da se v investicijo vključi zasaditev dreves in da se uredijo zelenice.

19. PREDLOG

*Glede na razpoložljivi **potencial geotermalne vode**, je le - to, poleg ogrevanja, potrebno koristiti za turistične namene(balneološko – kopališke kapacitete, s ponovno oživitvijo Hotela Diana itd) in naše mesto izraziteje (spet) postaviti na zemljevid turistične destinacije tudi s ponudbo rekreacijskih, športnih, kulturnih in drugih vsebin.*

ODGOVOR MESTNE UPRAVE

Geotermija mora biti obravnavana pod točko 13, kjer moramo identificirati energetski potencial občine in njegovo dejansko uporabno vrednost. Ločiti pa je tudi treba med javnimi in tržnimi dejavnostmi.

Mestna občina Murska Sobota je v lanskem letu naročila izdelavo strategije razvoja turizma za našo občino. Osnutek strategije bo obravnavan predvidoma na junijski seji mestnega sveta. Že v predhodnih sestankih ter analizah stanja je bilo s strani udeležencev izpostavljeno mnenje, da ima Murska Sobota tako bogato ponudbo, da je primerno, da tu sedež turistične destinacije Prekmurja.

V lanskem letu je Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota za Mestno občino Murska Sobota uspešno izpeljal postopek pridobitve in izpolnil zahteve trajnostnega razvoja in delovanja, ki jih za destinacije opredeljuje Zelena shema slovenskega turizma. Mestna občina Murska Sobota je tako pridobila znak Slovenia Green Bronze.

Pridobljeni znak je potrdilo, da občina deluje v pravi smeri zelenega trajnostnega razvoja in s tem omogoča razvojno priložnost občine in njene turistične ponudbe. Hkrati je pridobljeni znak zaveza k nadaljnjim trajnostnim usmeritvam, razvoju kakovostnih in inovativnih turističnih produktov visoke dodane vrednosti, ki nas delajo drugačne od ostalih destinacij.

Zelena shema slovenskega turizma je sistem oziroma certifikacijska shema, ki pod znamko SLOVENIA GREEN združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji, destinacijam in ponudnikom ponudi konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja in skozi znamko SLOVENIA GREEN zeleno delovanje tudi promovira. Nosilec Zelene sheme slovenskega turizma je Slovenska turistična organizacija.

S spoštovanjem,

Damjan Anželj, mag. jav. upr.

ŽUPAN

Posredovano:

- Naslovníku (po elektronski pošti)